SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. XCVII. No. 28. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, FEBRUARY 13, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 13-го ЛЮТОГО 1990 Ч. 28. РІК XCVII

Пам'ятаймо про Україну!

ЛІТАК АЕРОФЛОТУ ВІДЛЕТІВ З НЮ ЙОРКУ ДО КИЄВА

Джерзі Сиmі, Н.Дж. — У суботу увечорі, 10-го лютого, літак лінії Аерофлот типу Антонов-124 вилетів з вантажного летовища ім. Кеннеді в Ню Йорку із 84,000 кілограмів ліків, одягу, вітамінів, порошкованих харчів, мила тощо.

Це, мабуть, вперше літак Аерофлоту благословили в подорож українські священики: пастор Володими Домашовець, отці Богдан Лукій, Еміль Манастерський і Петро Огірко.

У Києві на літак мало чекати біля 50,000 людей, які не хотіли розходитись домів, навіть тоді, коли їх було повідомлено про те, що літак затримався в Ірляндії, можливо навіть на 24 години.

На летовищі в Ню Йорку були представники Фонду Допомоги Дітям Чорнобиля, як також три члени місії УССР до ООН, кореспондент Радіо Свобода та представник совєтської преси.

КОНЦЕРТИ ТРІО МАРЕНИЧІВ

Гартфорд, Конн. — Тут у четвер, 15-го лютого, в авдиторії Берклі Гай Скул, 300 Ветерсфілд аве., відбудеться концерт тріо Мареничів. Початок концерту о год. 7:30 вечора. В п'ятницю, 16-го лютого, концерт тріо Мареничів відбудеться в Пассейку, Н. Дж., о 8-ій год. вечора в авдиторії Сініор середній школі, при Пассейк та Полсон аве. В суботу, 17-го лютого, концерт відбудеться в Юніон, Н.Дж., о год. 8-ій вечора, в авдиторії середньої школи Бирнет, при Колдвелл та Морріс аве.

УНС ЖЕРТВУЄ 10,000 ДОЛ. НА ФОНД РУХУ

У п'ятницю, 2-го лютого, перед нарадами Дирекції Фонду Руху і Фонду Допомоги Дітям Чорнобиля, який створено під кінець минулого року для допомоги Народному Рухові України за Перебудову, приємну несподіванку учасникам зробили члени Екзекутиви УНСоюзу, повідомляючи голову фонду проф. Тараса Гунчака, що вони рішили пожертвувати 10,000 дол. до фонду, залишаючи відкриту дорогу на евентуальні дальші пожертви в майбутньому залежно від потреб. На фото вгорі головний касир УНС Уляна Дячук вручає чека проф. Т. Гунчакові в присутності головного предсідника д-ра Івана Флиса (перший справа) і головного секретаря Володимира Сохана. Наради фонду, як правило, відбуваються в Головній Канцелярії УНСоюзу.

Померла О. Томашівська

Кергонксон, Н. Й. — Тут в суботу, 10-го лютого ц.р., після довгої і тяжкої недуги померла громадська діячка, довголітня голова українськоі жіночої допомогової організації „Діти — дітям" Ольга з Нестайків Томашівська.

Панахида буде відправлена у вівторок, 13-го лютого, о год. 6:30 вечора у похоронному заведенні Гемілтон у Кергонксоні, Н.Й., а похорон відбудеться у середу, 14-го лютого, о год. 9:30 ранку з церкви Пресвятої Трійці у Кергонксоні на місцевий цвинтар.

„В УКРАЇНІ ВІРЯТЬ В БОГА — НЕ В ҐОРБАЧОВА"

Джерзі Сити, Н.Дж. — Відомий нюйоркський щоденник „Волл Стріт Джорнал" помістив статтю свого кореспондента Едварда МекФеддена, в якій говориться про те, що в Україні народ є глибоко віруючий та саме на цій своїй вірі будує основи своєї майбутности.

На початку статті автор пригадує, що 1-го грудня совєтська влала проголосила, що з 1-им грудня 1989 року Українська Католицька Церква має право реєструватися, а з тим „матиме право користуватися всіми правами, які законно дозволені релігійним угрупуванням в Українській ССР". Тоді вірні зібралися у Львові в церкві Преображення Господнього та проголосили, що їхня парафія повертається до Української Католицької Церкви, а три тижні тому в цій же церкві зібралися владики Української Католицької Церкви в Україні та проголосили, що насильне прилучення Української Католицької Церкви 1946 року до Російської Православної Церкви уважають незаконним.

В дальшому автор подає коротку історію Української Католицької Церкви, починаючи від 1596 року і кінчає 1946 роком, коли то Сталін примусово прилучив УКЦеркву до Російської Православної Церкви та зконфіскував все церковне майно. Від того часу, пише Е. МекФедден, українські католики молилися „на полях, в лісах чи пізно вночі в приватних домах".

Автор стверджує, що Папа Іван Павло II завжди мав долю УКЦеркви на передовому місці, коли спілкувався в будь-яких справах зі Совєтським Союзом. Дальше він пише про те, чому так нерадо на леґалізацію УКЦеркви задивляється ієрархія РПЦеркви, бо з тих 10,000 парафій, які вони мають в СССР 5,700 знаходяться в Україні, а з них 3,000 в Західній Україні. Масове повернення українців-католиків до своєї Церкви сильно надщербить надбання РПЦеркви, бо 60 відсотків посілостей РПЦеркви є в Західній Україні. Занепокоєні такою перспективою провідники РПЦеркви домагаються внутрішньо-церковних переговорів, які базувалися б на „християнській любові та взаємному розумінні". Одначе українці-католики підкреслюють той факт, що тільки держава може віддати те, що держава сконфіскувала: право на свободу релігії та право на власність майна.

Покищо, згідно з інформаціями УКЦеркви в Римі, коло 700 парафій в Україні подали заяви на реєстрацію до урядових властей, з того тільки 20 отримали право. Крім того УКЦерква як цілість ще й досі не має леґалізації в СССР чи хоча б в УССР. Бо М. Ґорбачов вже майже два роки опирається на свій, ще й досі не введений в життя закон „свободи совісти". Тому й не диво, що „віра українців-католиків в Бога є сильною, а брак будь-якої віри в совєтську систему привів до спокійної революції" вірних УКЦеркви в Україні.

Вийшла нова книжка о. Ю. Катрія

Ню Йорк. — Видавництво Отців Василіянів Ню Йорк-Рим з нагоди ювілею Тисячоліття Хрищення України видало цінну й цікаву книжку п.з. „Наша християнська традиція", пера відомого автора о. Юліяна Катрія, ЧСВВ.

У вступному слові від видавництва читаємо: „Ця книжка відслонює перед нами тисячолітню священну традицію Східньої, а в тім і нашої Української Церкви. Тут наче на екрані ми бачимо звичаї, чесноти християн, життя Церкви, зокрема перших віків і її священиків та єпископів". Книжка має 313 сторінок і подає велику бібліографію.

Ця книжка і дві попередні того ж автора, „Пізнай свій обряд" і „Перлини східніх отців", творять прегарну трилогію, в якій у великій мірі віддзеркалюється історія, звичаї і традиції Східньої Церкви.

В Україні пробуджується УКЦерква до нового життя і в народі появляється великий голод за релігійною книжкою. І якраз згадана книжка своїми вичерпними фактами про український обряд добре надається для українців у діяспорі і в Україні.

Книжку „Наша християнська традиція" можна набути за готівку в ціні 15 дол. Оплату з Канади посилати не чеком, а тільки через міжнародний „мані ордер". Крім того у Видавництві Отців Василіянів можна ще набути такі книжки: „Господи, навчи нас молитися" — 5 дол., „Перлини східніх отців" — 15 дол., в англійському перекладі „Пізнай свій обряд" — 15 дол.

Замовлення слід посилати на адресу: Basilian Fathers, East Beach Dr., Glen Cove, N.Y. 11542.

ВИСТАВКА В. ГНАТЕНКА

Ню Йорк. — Тут, в Українському Музею, 203 Друга аве., в суботу, 17-го лютого, о 5-ій год. вечора відбудеться відкриття виставки творів Валерія Гнатенка.

ДОПОВІДЬ І. ХИМКИ В ІНСТИТУТІ ІМ. В. ЛИПИНСЬКОГО

Філядельфія. — В Східньоевропейському Дослідному Інституті ім. В. Липинського відбудеться доповідь Івана Химки, професора історії постійно Альбертійського університету, а цього року Гарвардського університету, на тему: „Греко-Католицька Церква і український національний рух в Галичині 1772-1918". Доповідь відбудеться в неділю, 18-го лютого, о 3-ій год. в будинку інституту, 469 Фламінго вул., тел.: (215) 482-7111.

ДЖ. БУШ ЗАКЛИКАЄ ЗМІЦНЮВАТИ ОБОРОНУ

Омага, Небраска. — Закінчуючи триденну поїздку по військових базах і лябораторіях, президент Джордж Буш відвідав штаб командування стратегічною авіяцією в Омазі, а також виступив перед двома тисячами промисловців Небраски.

У промові перед промисловцями Президент заявив про можливість укладення торговельної угоди зі Совєтським Союзом під час червневої зустрічі з Михаїлом Ґорбачовим. Він також передбачив, що до того часу „можуть впасти останні бар'єри на шляху до взаємної торгівлі", натякнув на реальність скасування поправки Джексона — Ваніка до закону про торгівлю. Ця поправка передбачає залежність між совєтською еміграційною політикою і наданням Совєтському Союзові статусу найбільшого сприяння в торгівлі зі З'єднаними Стейтами.

„Я впевнений, що продаж нашого збіжжя Совєтському Союзові як в наших інтересах, так і в їх", — заявив Президент.

Аґентство АП нагадує, що представник ЗСА у справі зовнішньої торгівлі Карла Гіллс заявила недавно про заплановані на травень американсько-совєтські торговельні переговори. Можливо під час цих переговорів і буде підготована угода, яку мають намір підписати в червні Буш і Ґорбачов.

Виступаючи перед промисловцями, Президент висловив, як він сказав, „захоплення" Ґорбачовим і його реформами. „Я думаю, що він щиро відданий справі миру", — заявив Буш.

Однак Президент підкреслив, що покищо не час складати зброю. Він висловив впевненість про необхідність створення СОІ — стратегічної оборонної ініціятиви. „СОІ, — сказав він, — потрібна нині більше, ніж колись. Нема ніякого протиріччя між контролею над озброєнням і модернізацією оборони. Більше того — спільно вони служать справі миру, роблять мир більш безпечним".

Буш висловив впевненість в тому, що саме післявоєнна політика З'єднаних Стейтів привела до змін в країнах Східньої Европи і в Совєтському Союзі. „Ми показали, що американська рішучість може підштовхнути совєтські реформи", — сказав Президент.

Зупинившись на проблемі об'єднання Німеччини, президент зауважив: „Це може бути зроблено, не створюючи загрози ні Західній Німеччині, ні вільному світові".

У вівторок, 7-го лютого, перед прибуттям в Омагу, Буш відвідав Ліверморську крайову лябораторію, що знаходиться в районі Сан Франсіско. Лябораторія працює над програмою СОІ.

Сенатори незадоволені заявою Дж. Бейкера у справі Афганістану

Вашінґтон. — Група сенаторів уповноважнила сенатора Роберта Дола, лідера республіканської меншости в Сенаті, послати листа до державного секретаря Джеймса Бейкера в Москву і запротестувати проти його заяви у справі Афганістану і зміненої політики Адміністрації у справі війни між комуністичним військом, підтримуваним Москвою, і антикомуністичними повстанцями-муджагедінами.

Дж. Бейкер, напередодні виїзду до Чехо-Словаччини і Совєтського Союзу на переговори у справі зменшення війська і зброї в Центральній, Східній і Західній Европі та далекосяжних ракет ЗСА і СССР, заявив кореспондентам, що Адміністрація президента Джорджа Буша не буде вимагати від Москви і Кабулю, щоб афганський президент Наджібулла залишив свою посаду, ще перед тим, заки переговори про полагодження конфлікту розпічнуться. Коли засоби масової інформації розголосили заяву Бейкера і почалося на сторінках преси гостре обговорення цієї проблеми, представники Білого Дому заявили, що фактично немає жодної зміни, а йдеться радше про тактичне потягнення, яке може допомогти у приспішенні полагодження афганського конфлікту. „Йдеться, отже, про непорозуміння і злу інтерпретацію заяви державного секретаря", — заявив пресовий секретар Білого Дому Марлин Фицвотер. Єдиною зміною, кажуть офіційні речники Уряду, є те, що ЗСА не вимагатимуть від Наджібулли резиґнації перед, або під час переговорів, але коли переговори закінчаться успішно, то він, правдоподібно, буде змушений уступити з керівного посту.

ПІВДЕННОАФРИКАНСЬКИЙ УРЯД ЗВІЛЬНИВ З ТЮРМИ Н. МАНДЕЛЮ

Н. Манделя після виходу з в'язниці.

Кейп Тавн, Південна Африка. — Після 27 років перебування в тюрмі, засуджений на доживотне ув'язнення Нелсон Манделя вийшов на волю, завдяки заходам президента південноафриканського уряду Ф.В. ді Клерка, який, прийшовши до влади, почав помалу, але систематично змінювати політику апартеїду, тобто домінації білої меншости над чорною автохтонною більшістю. У великій мірі Н. Манделя може завдячувати своє звільнення також тискові багатьох країн світу на уряд Преторії й економічним санкціям проти Південної Африки.

„Ми довго чекали на нашу свободу", — заявив багатотисячній святочній громаді Манделя з балькону міської ратуші у Кейп Тавні. Він вважає, що місцеве автохтонне населення не може довше чекати на ліквідацію політики апартеїду.

У своїй короткій промові Манделя закликав вільні країни світу не знімати покищо економічних санкцій проти Південної Африки, бо поспішне визнання змін у політиці уряду білої меншости може пошкодити відносинам між білим і чорним населенням та спричинитись до кровопроліття й інших зударів. Виглядає, що Манделя не зрезиґнував із своїх революційних цілей, осунення уряду при допомозі фізичної сили і саботажів за що він був засуджений в 1964 році. Він поновно закликав чорне населення до стійкости, єдности, карности, боротьби за цілковите знесення політики апартеїду і шукання допомоги у тих держав, які співчувають долі південних африканців.

У Вашінґтоні президент З'єднаних Стейтів Америки Джордж Буш висловив своє задоволення з приводу звільнення Н. Манделі, розмовляв з ним по телефоні і поздоровив із звільненням та запросив його і президента Південної Африки Ф.В. ді Клерка прибути з візитою до З'єднаних Стейтів Америки. Політичні спостерігачі кажуть, що Уряд ЗСА спробує замирити білих і чорних африканців, хоч не все залежатиме від Манделі і ді Клерка, бо визвольну боротьбу чорних очолює Африканський Національний Конґрес, коаліція політичних партій, з домінацією лівих і комуністів, а ді Клерк має також здецидованих противників серед білих консерватистів, які заповіли розгорнення політичної акції проти нього під час недалеких парляментарних виборів.

У СТРИЮ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ ІДЕ ПОВНИМ ХОДОМ

Джерзі Сити, Н.Дж. (в.л.). — У листі з України, яких редакція „Свободи" отримує чимало, людина з Стрия, прізвище якої редакції відоме, пише: „У нас була страшна повінь. Сильно вилились ріки. Стрийська ріка була страшна і грандіозна. Мені п'ять хвилин ходу до ріки, тому я в цю непогоду бігав щоб подивитись на це диво, як під рвучкою водою обриваються береги, падають дерева. Ця шкода принесла мільйонні втрати народові. Були і людські жертви.

Інколи всі разом ходимо на стадіон „Сокіл" на концерти Івана Поповича із Закарпаття, Василя Зінькевича з Луцька. Ці хлопці чудово виконують українські пісні. Осінню був гарний концерт групи Остапа Стахіва „Гей ви хлопці січовії". Було більше 10,000 стриян. Не стало квитків і решту людей пустили задурно. Це була ціла вистава з піснями, з війною. На стрільцях гарна стрілецька форма. Під час „війни" одного стрільця було вбито і його тіло прикрили стрілецьким знаменом і дівчата співали тужливих пісень. Під кінець співали „Ще не вмерла Україна" і 10,000 людей встали і співали разом з артистами.

На стадіоні.

Свято Миколая, 19-го грудня, вперше масово святкували у нас разом. В центрі Стрия неможливо було пройти. Десятки тисяч людей. Головна алея, яка веде до головного залізничного двірця, виповнена народом. Посередині арка метрів шість, поставлена в честь 600-річчя Стрия. Вверху на арці великий синьо-жовтий прапор із золотим тризубом. Багато старших людей й дітей тримали в руках маленькі знамена. Люди збиралися в групи віл 50 до 200 чоловік в кола і колядували, а діти чекали на св. Миколая, щоб дістати подарунки.

В минулому, а в цім році особливо, настало відродження України. І це зробив і робить на якийсь добрий дядя, а люди, інтелігенція, письменники, ті люди, що в вийшли з політичних тюрем, а також робітники, селяни — народ. Не всі ще прокинулись, але з кожним місяцем прокидається все більша маса людей. Особливо у нас, в Галичині, а Львів став центром цього відродження. Тепер видається багато літератури, як у нас кажуть, неформальних об'єднань, але всього не встигаєш прочитати. Пишеться там про все — шукається правди. Є організація „Меморіял", вона є також у

(Закінчення на стор. 3)

В АМЕРИЦІ

СПІКЕР ПАЛАТИ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ Томас Фолі та провідник демократів Сенату Джордж Мічелл заявили, що в середу, 21-го лютого до американського Конґресу промовлятиме президент Чехо-Словаччини Вацлав Гавел, який в той час буде перебувати в ЗСА. В листопаді минулого року до Конґресу промовляв провідник польської „Солідарности" Лех Валенса, який був дуже прихильно прийнятий.

ЗАСТУПНИК ПРЕСОВОГО секретаря Державного департаменту Ричард Бокер повідомив, що колишній перший секретар американської амбасади в Австрії Фелікс Блох запідозрений у шпигунській діяльності на користь Совєтського Союзу. Він був звільнений з посади 22-го червня минулого року, але все ще отримував платню в сумі 80,000 дол. на рік та рахувався у штаті европейського і канадського відділу Державного департаменту. Згідно з рішенням Державного департаменту, Ф. Блох повинен представити виправдувальні документи та свідчення до 30 днів, протягом яких він не отримає платні. Слідство у справі колишнього дипломата продовжується, однак зібраних доказів не вистачає для того, щоб піднести проти нього судову справу. Ф. Блох був фактично головним американським дипломатом у Відні, в його компетенції знаходились питання, пов'язані з контролею та продажем технології країнам східнього бльоку. ФБІ вважає, що Ф. Блох почав займатися шпигунством ще на початку 70-их рокі, коли він був на дипломатичних службах у Східньому та Західньому Берліні. Прямі підозри з'явилися тоді, коли до рук ФБІ потрапила відеоплівка, яка зафіксувала зустріч Блоха з совєтським резидентом, за діяльністю якого в Европі пильно слідкували західні розвідувальні служби. Після цього за Блохом було встановлено слідкування. Його телефон підслуховувався. В одній розмові з дружиною Блох говорив про великі суми грошей, які отримує з Совєтського Союзу. Було також встановлено, що він витрачав на багато більше грошей, які далеко не відповідали розмірам його платні. В цілях охорони державних інтересів та відносно до федерального закону Державний департамент усунув Ф. Блоха з посади, керуючись вагомим підозрінням.

У СВІТІ

У ВІДПОВІДЬ НА КІЛЬКА тисяч окрмих запитів від американських родин, румунська амбасада у Вашінґтоні через свого речника заявила, що уряд в Букарешті виніс постанову заборонити адоптування румунських сиріт чужинцями. Тільки в Букарешті нараховутюь 14,000 покинутих дітей, а тисячі інших дітей в переповнених сиротинцях і все це спадок двадцятикількарічного правління Ніколає Чаушеску. Хоча останніми роками Чаушеску дозволив на адоптування румунських дітей чужинцями, але тільки тому, щоби отримати тверду загграничну валюту. Сьогодні уряд Румунії старається заопікуватися цими дітьми та дати їм можливість стати корисними громадянами своєї країни в майбутньому.

ПРОВІДНИК ОПОЗИЦІЙНОГО угрупування Цивільного форуму Чехо-Словаччини був назначений на прем'єр-міністра чеської республіки. Ним є 49-літній Петр Піттарт, по званні адвокат, якого, за те, що він підписав "Чартер 77" в справі людських прав, присилувано довгі роки працювати огородником. На цю позицію призначено його на сесії Чеської національної ради — парляменту одної з двох республік Чехо-Словаччини. Другою республікою є Словаччина. П. Піттарт впродовж останніх двох місяців був провідником делеґації Цивілного форуму на урядових переговорах щодо політичних змін в країні. Він прийшов на місце Франціщека Пітри, як прем'єр-міністер Чехії, бо Ф. Пітра, останній зі старої ґвардії комуністичних провідників, зрезиґнував минулого тижня.

УРЯД ЮҐОСЛАВІЇ, ЯКИЙ обережно виминав будь-яке встрявання в конфлікти національних меншин на півночі та півдні своєї країни, вкінці зробив крок, щоби заспокоїти зростаючі невдоволення, які можуть довести до розподілу країни. На нагло скликаному засіданні парляменту президент Янеш Дрновжеш заявив, що військо посилить свої маневри в цих округах, щоби своєю присутністю запобігти таким конфліктм, як в Косово, де загинуло 30 осіб впродовж десятиденних заворушень. В цій південній окрузі громадяни албанського походження мали гострі сутички з поліцією, коли вони демонструючи домагалися більшої свободи від адміністративної влади Сербії, яка, згідно з твердженнями албанців, гнобить їх.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс)
Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00 UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"
Second Class Postage paid at Jersey City N.J.

Кінець однопартійної диктатури

Після того, як у минулому тижні Москва жила прерізними взаємосуперечними плітками у зв'язку з таємничими, строго засекреченими нарадами Ґорбачова у найвужчому гурті його приятелів — заповіджено на минулий понеділок „рішальне" засідання 25-членного Центрального Комітету Компартії СССР. Наради тривали не один день, а три і велися за закритими дверми. Проголошено тільки зладжені для англомовної преси офіційним „ТАСС-ом" „Вийнятки" з промови Ґорбачова, виголошеної на початку цих нарад. — Ці „Вийнятки" забрали повну одну сторінку „Ню Йорк Таймсу" з дати 6-го лютого ц.р. Чули ми вістки від диктаторів головних американських телевізійних станцій. Триденна конференція ЦК Компартії скінчилася одноголосним схваленням усіх рекомендацій Ґорбачова. Єдиним, який голосував „проти" був Борис Єлцін, арґументуючи, що ці рекомендації занадто розводнені і недостаточні.

З довжелезної промови Ґорбачова найважливіші три справи: Ствердження, що Компартія яка втратила давнє довір'я народу і що треба обновити її народними голосами, а не конституційним правом. Послідовно фактично скасовано сакраментальну 6-ту точку совєтської конституції, яка визначала керівну і монопольну ролю Компартії у всіх справах. У практиці — це значить, що й Совєтський Союз вирікається партійного монополю та допускає партійно-політичний плюралітет. 2) Тому, що всі дотеперішні заходи санувати економіку завели, харчова криза гірша, як була рік тому, треба допустити приватну власність. Але як вона виглядатиме, коли все населення — за вийнятком партійних вельмож — дуже бідне і не може створювати варстатів праці. У промові Ґорбачова говорено про це дуже побіжно і невиразно. Оплескували його, коли він говорив про загрозу від з'єднаної Німеччини та цілого західнього бльоку НАТО — але так само оплескували Їґора Ліґачова, лідера ортодоксійних марксистів, коли він рішуче заявився проти з'єднання поділеної Німеччини. Закінчилися ці довгі наради, в яких десятки учасників виголошували рецепти на лікування хворої імперії, своєрідною маніфестацією партійної єдности: нікого з ЦК не викинули, ніхто теж сам не зрікся. Коли писані ці рядки (середа 7-го лютого, вечора) не було ще офіційного комунікату, не було ще тексту прийнятих постанов і не було ще докладно спрецизованих рекомендацій Ґорбачова, над якими велися затяжні дебати. У другій половині червня ц.р. має відбутися конґрес Компартії СССР. 5,000 делеґатів мають вибрати провід у тайному голосуванні. Невідомо ще, як виглядатиме праводержавна структура імперії, себто — чи залишиться створена Ґорбачовим Рада народних депутатів, рішення якої має затверджувати Верховна Рада. Вірогідно — скрізь прийдуть зміни. Згадану раду, псевдопарлямент, Ґорбачов створив так, що члени Компартії мають там велику більшість. Коли партійний ЦК рішив відмовитися від партійного монополю, то й членство законодатних установ повинно залежати від висліду голосування. І тут, здається, найбільша черговa помилка Ґорбачова. Він сподівається, що совєтські громадяни будуть вибирати кандидатів Компартії і що таким чином Компартія відзискає повагу, маючи мандат від народу. Недавно проголошено голоси найповажніших совєтологів в Америці і розбіжності в їхніх осудах стосувалися тільки цифри голосів, що їх дістануть реєстровані комуністи: 5 відсотків, 10 чи 20. І тоді настане в СССР та сама історія, що сталася у Польщі, де генерал Войцєх Ярузельський, запитаний в минулому тижні, до якої партії він належить, відповів: „Я — безпартійний!"

Тому безумовно це останнє пленарне засідання партійного ЦК у Москві має історичне значення, як ще один межовий стовп на шляху загибелі комунізму в Евразії. Президент Буш прихильно привітав це рішення. В якій мірі цей процес ітиме разом з визвольними рухами в різних складових частинах СССР — покаже майбутність.

Ґорбачов виправдував вислання війська до Азербайджану із стрілянням до автохтонів, бо — мовляв — краще, що згинуло кількадесят осіб, а не десятки тисяч, які полягли б у громадянській війні. Коли люди у широкому світі раділи заником комунізму в сателітських країнах, вони запитували себе: коли та хвиля покотиться до Совєтського Союзу? Це сталося вже у першій половині лютого 1990 року. Після повного або частинного відсунення від влади комуністів у сателітських частинах прийшла черга на переставлення тамошньої економіки з марксистського партійно-державного диктату на приватний ринок з [illegible]. То цікаво, як воно виглядатиме в СССР

Микола Бараболяк

ПОЕТИЧНА УКРАЇНА

На мій розсуд пішло воно з того, що Шевченко й Україна одно. Шевченко воскресив Україну і надав їй духове обличчя. А що довершилось це поезією, то прийнялось, що поезія цілющий лік для народу. Ця віра найшла особливе признання в останні десятиріччя, коли вільне Слово в Україні вповні заковане. А творити вірші можливо і у в'язниці. Навіть без змоги записати. Вірш запишеш і в пам'яті. Я не обезцінюю ваги поезії. Але коли її забагато, і вона прямо заливає ментальність, а нема проявів живучости в інших сферах вітальних для буття нації, то воно теж не гаразд. Останніми часами поляки мали Чеслава Мільоша, нобелівського лавреата, але світом потряс не він, а ледве грамотний електромонтер — Валенса. Президентом Чехо-Словаччини вийшов Вацлав Гавел, але він не віршеоб, а драматург, тобто в жанрі, яким нині можна полонити маси. А про те йдеться.

Шевченко досяг маси, бо був зрозумілий для мас. Нинішня поезія наладована так символами, що зміст її приходиться розчовпувати, додумуватись що поет хоче сказати, а це не для кожного. Та ще й в тому трудність, і то дуже вагома, що пересічний читач губиться в осуді — де талан, а де манера. До них належу і я, тому пробачте, що висказуюсь з може деяким презирством про поетів. Це питання заторкнув поет Павло Мовчан в статті п. з. „Засіялись на камені?" („Літературна Україна" ч. 9/90). Він пише:

„Орфічна мова — це мова не вишуканого красномовця, мова недорікуваного, через те в ній і не може бути закодованих слів, чи образів. Мова проста, але ставлення до предмета символічне. Не слово — символ, а предмет символ. Мусить бути поезія не вибраних слів, а вибраних — станів душі /.../ Сьогодні поети покладаються більше на уяву, аніж на почуття. Багатозначність символів витіснила емоційно точну визначеність..." Хоч — пише він — „бувають і часи коли тільки поезії під силу справитись із дійсністю, яку неспроможний досягти людський розум і втиснути її в рямки..."

Невповні ясно мені, що властиво хоче сказати Мовчан про сучасну українську поезію. Але так як я розумію сенс його довгої статті, що забагато поетів „засіялись на камені", їх поезія не з душі, та що в умовах української дійсности навіть не могла зродитися надто вартісна поезія, а радше віршоманство — втеча від дійсности, як спосіб виявити себе, коли інакше нема як!

На цю „надпродукцію" і перевагу нині поетів в процесі відродження України звертає увагу один із чільних ідеологів і організаторів Руху проф. д-р Вячеслав Брюховецький, коли пише: „з 31 позицій до Верховної Ради УССР. 12 місць посідають письменники! Чому — це так не важно пояснити. Та ось що тривожить: названо лише одного економіста й одного юриста. Проте люди, як свідчить „Вечірній Київ", хочуть, щоб країною керували 1) юристи, 2) економісти, 3) політики. („Свобода" від 30-го грудня м.м.) Це не в докір письменникам. Хвала їм, що так вдало виповнюють вакуум, яке заіснувало в Україні, та що хоч так приховали духовість України. Перечитуючи виступи тих поетів і письменників на Установчих зборах Народного Руху України за Перебудову, передрукованих у грудневому (1989) номері „Сучасности", треба мати подив для політичного і державницького рівня мислення тих делегатів на збори руху. У їх ентунціяціях треба з признанням підкреслити політичну зрілість, розуміння проблем і здоровий політичний підхід до них. Коли взяти як приклад депутат Яворівського, то він презентується як справжній стейтсмен", який може нас гідно презентувати будь — де.

Де рівнятись до них нашим еміґраційним політичним діячам, в мисленні яких пробиваються ще залишки політичного романтизму середовища Академічного Дому у Львові. Ідеологами тодішнього політичного мислення були теж поети як Янів, Ленкавський, але як більше політично зрілими від них є ці нинішні поети, що заховались від сталіно-брежнєвщини. Тому, не зважаючи на „скоки" у поезію у їхніх політичних енунціяціях (Руденко, Драч, Сверстюк закінчують часто свої виступи рецитуванням своїх поезій, що нас напевно разить, бо хочемо вірити, що вони як нинішні провідники нашого визвольного руху не ширяють у облаках, а ходять по землі!), мусимо бути щасливими, що їх маємо, їх провідну політичну ролю визнавати і їм всіми силами в їх важкому завданні помагати.

Якщо ж ідеться про їх первинне завдання проповідників слова, то хотілось би виявити побажання, про менш віршованого слова, а більше його у тій формі, що його промощують такі письменники як Солженіцин чи Пастернак. Поезії нам позиції у світовій літературі не забезпечать! У нас особлива потреба історичної повісти, яка впоювала б у нашому народі свідомість пов'язання нашої київської державности через козацьку зі змаганнями ХХ-го сторіччя, що, на жаль, Москві вдалось засліпити. Говориться в Україні про передруки історичних повістей Кащенка і Чайковського, але нині на потребу твори на вищому рівні, щоб спростувати обмосковщення нашого минулого. Тому стримаймо дещо „поетизацію" України, перестаньмо надто виноситись поезіями, головно і тому, що чи не розпаношується у нас віршоманія зі шкодою для поважніших . проявів слова і вияву думки і духа.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

АЛЕ МОВУ ТРЕБА ЗНАТИ

У безлічі ідей та різних проєктів допомоги Україні звертає увагу твереза стаття Вячеслава Брюховецького, опублікована у „Свободі" з 30-го січня 1990 року „Неминуче прийде завтрашній день". Автор правильно оцінюючи потреби і користь в посилках різних дефіцитних речей, як вітаміни, одноразові шприци, комп'ютерні системи, мило тощо, яким крім задоволення існуючих потреб, все таки приписує переважно пропаґандивну ролю — велике символічне значення єдности українського народу і нашу тут журбу за його долю.

Але він звертає увагу на інші, більш далекойдучі, потреби, а саме, підготову і вишкіл кадрів, які мали б відбудовувати зруйновану Україну, кадрів різних фахівців, правників, політиків, адміністраторів, фінансистів і інших. Для цього він пропонує створювання стипендій на короткотерміновий приїзд різних фахових сил на вишкіл до Америки і накреслює критерії при їхньому підборі. До трьох критеріїв немає застережень, особливо до третьої точки „вільне володіння українською мовою". Зате проблематичною є точка 4, а саме: „бодай мінімальне володіння англійською мовою". З мінімальним знанням англійської мови, здається, буде неможливо підшукати місця, де ті кандидати змогли б скористати з вишколу, особливо в адміністративних, торговельних чи технічних дисциплінах.

Незадовільне знання чужих, а особливо англійської мови, яка є тепер дійсно мовою міжнародного спілкування (дарма, що десятиліттями вбивали в мозки українців, що нею є російська „мова Леніна і Сталіна") є великим недоліком в можливостях оволодіння здобутками Заходу в усіх ділянках, тому треба якнайскорше і якнайінтенсивніше поставити проблему вивчення мов.

Під час інтерв'ю Барбари Волтерс з Вацлавом Гавелем, президентом Чехо-Словаччини, на її запитання чим Америка мала б їм допомогти, на перше місце він поставив бажання, щоб американський „Корпус миру" міг післати їм яких 200 учителів англійської мови.

У клівлендському щоденнику була стаття, що відділ „Корпусу миру" пошукує в Клівленді вчителів англійської мови для Польщі і Мадярщини і сподіється, що знайде їх між еміґрантами з країн Східньої Европи. Керівник відділу Ґілберт уважає, що „народи Східньої Европи змагають до демократії і хочуть відбудовувати свою економіку, базовану на вільному ринку і потребують англійської мови для допомоги в цьому процесі".

Передумовою висилки працівників „Корпусу миру" є запрошення їх потребуючою країною. Варто було би, щоби НРУП домагався від уряду України таке запрошення запропонувати, а тут існуючий комітет поцікавиться цією проблемою.

М. Дейчаківський,
Клівленд, Огайо

Наталя Осока

АНТИСЕМІТИЗМ, ЙОГО ПОХОДЖЕННЯ І МЕТА

Протягом 1988 і 1989 років в Україні на мітинґах часто активісти зверталися до народу з закликами не піддаватися провокаціям, які можуть стати причиною міжнаціональних конфліктів. Приводом для таких застережень були статті в офіційних часописах з нападками на неформалів. Автори статтей намагалися переконати читачів, що неформальні об'єднання в республіці нібито готують погроми на громадян інших національностей, особливо на росіян і жидів. Такі звинувачення закидали всім групам і організаціям, а найбільше УГС. Проте це не відповідало дійсності, бо на той час були вже опубліковані в самвидавських часописах Основні принципи УГС, де в параграфі 7-му сказано:

„Ми виступаємо за якнайширші ґарантії права національних меншостей на Україні (росіян, євреїв, поляків, білорусів та ін.) на культурно-національну автономію (національні асоціяції, школи, театри, музеї, преса, церква тощо), а у випадку суцільного замешкання (угорці, греки, гагаузи, румуни, болгари, росіяни та ін.) ще й на створення національно-територіяльних адміністративних одиниць у селах, селищах, районах. Ми стоїмо за негайне відновлення в складі УССР Кримської АССР з організованим поверненням репресованого Сталіном населення автономної республіки на місця колишнього проживання".

До УГС, УНДЛ (Української Національно-Демократичної Ліги) та НРУП входять представники різних національностей, які засвідчують, що створені колишніми політв'язнями організації ніколи не плянували ніяких погромів, навпаки, тільки мирними методами боряться за політичні, соціяльні та економічні права українського народу та інших національностей, що постійно живуть на території республіки.

Отже хтось, за допомогою офіційної преси, зумисне намагався підбурити народ, створити психологічно напружену обстановку, сприятливу для влаштування провокацій. Керівники УГС негайно спростували наклепницькі вигадки й закликали населення викривати прізвища людей, які поширюють провокаційні чутки.

З'їзд Народного Руху України за Перебудову також виступив проти антисемітизму — отруйної зброї сіячів національних чвар, закликав населення України стати на захист гідности жидівського народу і його культури. У зверненні Львівської реґіональної ради НРУП сказано:

„Антиперебудовні сили хочуть нас посварити. Конаючи у безсиллі перед правдою, перед втіленням завдань перебудови і гласности, вони намагаються дестабілізувати ситуацію та спровокувати міжнаціональні конфлікти. Підкидають зфальсифіковані листівки, погрожують телефонними дзвінками, пропонують квитки на виїзд неукраїнців з України, розповсюджують чутки про підготовку кривавих погромів. Робиться це з метою викликати чвари, непорозуміння, ворожнечу.

Не вірте ворогам перебудови! Виявляйте провокаторів! Ведіть їх зі свідками до органів правосуддя!"

В такий спосіб неформальні об'єднання України розкривають народові правду про те, хто намагається спровокувати трагедію.

На жаль, такі провокації вдалися у деяких республіках Середньої Азії та Закавказзя. Еміґрант Мордухаєв, що тиждень тому виїхав із столиці Азербайджану, розповів, що в Баку до жидівських помешкань підкидають листи, у яких сказано, що до 9-го червня місто має бути очищене від жидів. Між вірменами й азербайджанцями вже спровокували криваві конфлікти, а це дало змогу комуністичному урядові ввести до Азербайджану совєтські війська під приводом ліквідації міжнаціональної різні. Насправді ж війська зовсім не ліквідують міжнаціональних конфліктів, а дбають лише про невихід тих республік зі складу СССР.

Останнім часом з Москви все частіше надходять повідомлення про загрозу масових погромів. Писали про це й кореспонденти газети „Ню Йорк Таймс" Білл Келлер та Френсіс Клайнс. Останній присвятив цій темі велику статтю, опубліковану 29-го січня. Ситуацію в СССР він назвав явно тривожною й повідомив, що представники місцевих властей у різних містах виступили по радіо й телебаченню з заспокійливими заявами, зверненими до жидів. Ці заяви, пише він, зумовлені певними обставинами, приховувати які вже стало неможливо. Однак заспокоєння це не принесло, а лише посилило страх.

Совєтське телебачення недавно передало повідомлення про чутки, що нібито на 5-те травня призначено погроми на всій тери-

(Закінчення на стор. 3)

ЖИДІВСЬКА ФУНДАЦІЯ ДЛЯ ХРИСТИЯН

Українсько-жидівські відносини в Америці ще дальше стримані, іноді дуже чутливі. Тут менше діялогів як між американськими поляками і жидами.

Під сучасну пору існує можливість творення сприятливих контактів. Така нагода постала зі створенням недавно жидівської фундації для християн, що рятували життя жидів. Зорганізована визначним каліфорнійським рабином в 1986 році з метою відзначити та допомогти тим християнам, які в часі голокосту в Другій світовій війні ризикували своїм життям, рятуючи жидів.

Якщо такі особи є хворі чи в потребі, їм буде забезпечена фінансова допомога. Під цю пору майже 200 осіб користає з такої помочі.

Жидівська фундація для християн, які рятували жидів, хоче знати прізвища таких українців, що живуть в Америці чи деінде, звичайно, коли можна буде з ними сконтактуватися та відзначити без нараження їх на політичні наслідки.

Проситься докладні дані про такі особи висилати до: Robert I. Goldman, 4 Satton Sq., New York, N.Y. 10022.

Заохочується церковні угрупування та українські громадські організації звертатись за додатковими інформаціями до фундації: (212) 490-2525 Ext. 343.

З пошаною
Robert I. Coldman, Board Member Jewish Foundation for Christian Rescuers

ПРОВІДНИК КАНАДСЬКОЇ Ліберальної партії заявив, що резиґнує з посту голови опозиції та повертається до приватної адвокатської практики. Цей 60-ти літній партійний діяч Джан Тирнер одначе підтвердив, що затримує своє місце в парляменті, де він репрезентує повіт Ванкувер, а проживатиме в Торонто. Герб Ґрей з Віндзору в Онтаріо негайно перебере провідництво ліберальної партії. Тепер він є провідником лібералів у парляменті. Дж. Тирнер затримає титул провідника Ліберальної партії аж до партійної конвенції, що відбудеться 23-го червня в Калґарах, Алберта.

Володимир Барагура

ПИСЬМЕННИК-КРИТИК, ЖУРНАЛІСТ І МИСТЕЦТВО-КУЛЬТУРОЗНАВЕЦЬ, ЯКИЙ ПЛИВ ПРОТИ ХВИЛЬ

Михайло Островерха, „Спадщина". НТШ, „Бібліотека Українознавства", т. 60-ий, Ню Йорк, Париж, Сидней, Торонто 1989, стр. 244, тверда оправа, обкладинка Яреми Козака.

Habent sua fata libelli...

I

Ця латинська проповідка — „Книжки мають свою долю", справдилася на двох останніх виданнях писань Михайла Островерхи — „Наперекір" і „Спадщина". Хоч темою цього огляду є тільки остання збірка — „Спадщина" (1989), то згадую й про її попередницю, яка побачила світ у 1981 році в видавництві „Просвіта" в Мельборні, Австралія завдяки наполегливості і фінансовій підтримці дружини автора Олени та стараннями авторового приятеля о. митрата Івана Шевчука й ССВасилянок у Мельборні. Рецензію п.з. „На прославу Італії" написав на цю книжку ред. Іван Кедрин-Рудницький.

Доля цих двох книжок однакова...

Рецензована тепер книжка „Спадщина" вийшла теж посмертним виданням та стараннями й коштами вдови. Над упорядкуванням цієї збірки натрудилися — проф. д-р Василь Лев і ред. І. Кедрин, використавши підготовані автором до друку машинописні матеріяли з його спадщини, від чого й пішов заголовок книжки.

Мені припала честь написати її огляд, що я радо зробив, бо вже студентом постать автора була мені відомою, хоч особисто ми не були знайомі — молодикам вступ на „Парнас" був нелегкий...

Михайло був популярний серед нашого громадянства, зокрема серед львівської „богеми" 1920-их років, а популярність його зросла з хвилиною виїзду до Італії на студії сольоспіву. З Італії він писав прецікаві репортажі та спостереження.

Вище середнього росту, дебелий і кремезний, з високим, вікдритим чолом у вінку ясного, помірковано кучерявого волосся, з ясними, добрячими й розумними очима, з усміхкою на дбайливо поголеному обличчі, завжди чепурно зодягнений, елеґантний у товариській поведінці, обдарований тактом не тільки говорити, але й слухати, він, наче живий маґнет притягав людей до себе.

Про його популярність свідчили часті згадки про нього в пресі, зокрема в гумористичних журналах і в фейлетонах з дружніми графічними та словесними шаржами. Називали його „Монте акуто", „Острийзверха", „Нібито Муссоліні", натяк на „іль дуче".

Особисто ми познайомилися під час німецької окупації, коли постала Дивізія „Галичина", а Михайло став редактором дивізійного журналу „До перемоги!" Всі матеріяли до преси мусіли пройти „превентивну" цензуру шефа преси на „Дистрикт Галичина" Ґеорґа Лемана, непартійця, за освітою економіста (Diplom-kaufman), який до війни працював у німецькій торговельній місії в Москві й одружився з росіянкою. Володів добре російською мовою, знав теж трохи українську й польську мови.

Тому ще Островерха слабо розмовляв по-німецьки, вони вели розмови російською мовою. З усіх редакторів, які приходили до шефа преси, він найбільше любив Михайла. І тут я мав нагоду переконатися, що лагідний, опанований Островерха вмів рішучо й безстрашно постояти за свої принципи.

Одного разу з бюра шефа преси долетіли звуки голосної суперечки. Запитана секретарка спокійно відповіла: — „Леман і Островерха обговорюють матеріяли". У цей момент двері бюра Лемана відкрилися широко, Островерха з пересердя гепнув в'язкою машинописів об бюрко і з голосним нецензурним прокльоном вибіг із бюра. Заки Леман, який мав вдачу холерика, видобувся з-за бюрка, Михайло був уже на вулиці. З налитами кров'ю очима Леман гримнув кулаком об бюрко, але за хвилину втихомирився і промовив: — Це справжній мужчина, вміє постояти за своє. Не люблю „я-заґерів"! (потакайлів).

Наше знайомство продовжалося в таборі безвітчизняників в Ашаффенбурзі, де Островерха співпрацював у газеті „Неділя" за редакцією Геннадія Которовича, хоч Михайло стояв радше на позиціях монархістично-гетьманських, а Которович на УНР. Але мистецько й літературно-критичні статті Островерхи було всім цікаві.

Крім того ми часто стрічалися в гостинному помешканні д-ра Івана й Наталії Макаревичів. Тут Островерха вів довгі розмови з мамою господині пані Галущинською, а що був лепським оповідачем, ми радо його слухали. Від нього я багато навчився.

Останній етап нашого знайомства був у Ню Йорку аж до смерти Михайла.

• • •

Обговорювана книжка складається з посмертних матеріялів, які зберегла його дружина. Для прозорости впорядники завдали собі труду поділити матеріял на 18 розділів під окремими заголовками, хоч інколи тяжко, а то й неможливо було визначити точно їх приналежність і тоді вони перегукувалися між собою. Це такі розділи: Література, Мистецтво, Історія, Військо, Наука, Політика, Музика, Астрономія, У світі, Природа, Філософія, Культура, Церква, Америка, Італія, Австрія, Україна, Різне.

Цей поділ, а радше тематичний порядок не завжди задовільний. Треба було споріднені розділи вмістити за порядком, а не перетикати їх іншою тематикою, нпр., розділ Культура, Музика, Філософія, Наука повинні бути близько категорії Література, Мистецтво, а не переплетені розділами Військо, Політика, Природа, Астрономія.

Окремі розділи й категорії нерівномірні кількісно й якісно. Деякі порушують кільканадцять тем і проблем, інші обмежуються до кількох, а то й до одної-двох тем. Проте всі вони інтересні.

Найкраще вийшли частини з тематикою й проблематикою зв'язаною з обдаруваннями й зацікавленнями автора, тобто — література, мистецтвознавство, критика, журналістика, історія, військове діло й політика, громадське життя.

Автор старався по змозі пов'язати цю різнорідну характером всесвітню тематику та проблематику з українським життям, вдало дошукуючися аналогій і паралель.

Закінчення буде.

Відзначення „Року Української Мови" в Дітройті

Для української молоді міста Дітройту, згуртованої в українських школах, „Рік Української Мови" не був кличем, який пролунав безслідно. Проголошений літературний конкурс для молоді на твори прози, поезії та есеї спонукав багатьох учнів взятися за творче перо.

В неділю, 10-го грудня минулого року, заходом школи Товариства Рідна Школа та Української Середньої Школи відбулося відзначення „Року Української Мови", програма якого була цілковито виконана учнями тих шкіл. Змістовний реферат „Українська Мова" виголосила гарною і чистою мовою Харитя Петріна. Хор учнів 2-ої, 3-ої і 4-ої кляси школи Непорочного Зачаття, переплітаючи вірші піснями, свіжістю своїх голосів та явним ентузіязмом, був дуже милою появою. Монтаж „Дух волі" виконали учні 4-ої кляси школи Непорочного Зачаття. Учні 7-ої кляси Школи Українознавства виконали довгу деклямацію „Мандрівка з книжкою". Вірш „Українська мова" Володимира Самійленка виконали учні 7-ої кляси школи Непорочного Зачаття. Слідував спів учнів від передшкілля до 4-ої кляси Товарства Рідна Школа, при фортепіяновому супроводі їх учительки Олександри Іваницької. Доказом живого відгуку на події в Україні була деклямація учнів 10-ої кляси школи Непорочного Зачаття вірша Е. Драча „Віддайте мову", яку на терені Америки спопуляризував театр „Не журись". Частинно інсценізований вірш „Молитва Маркіяна" виконали учні 11-ої кляси Школи Українознавства.

Отець д-р Севастіян Сабол, голова жюрі, до якого входили ще мґр Мирослава Стефанюк і Ольга Лісківська, подав характеристку надісланих праць учнів. Відкриваючи в них назріваючі здібності, він заохочував їх дальше вправлятися в цій ділянці.

На закінчення директор школи д-р Ярослав Березовський роздав нагороди учням, які здобули в конкурсі перші місця: в категорії від 3-ої - 5-ої кляси першу нагороду здобула Леся Журківська за оповідання „Одного разу на Україні". Другу нагороду — Мирося Степньовська за оповідання „Одного дня матуся збудила". Третю нагороду — Адріян Квітковський за оповідання „Тарас у школі". Крім цього відзначено оповідання Віри Сливинської „Ластівка" і Петра Лісовського за мову та знання історичних фактів в оповіданню „Нацисти".

Організатори й переможці літературного конкурсу; (зліва): Р. Тобіянська, М. Лісовська, Петро Лісовський, Іва Миколенко, Мирося Степньовська, Зеня Татарська, Леся Журківська, Ляриса Тарнавська, Віра Сливинська, Севастіян Сабол, ЧСВВ, Адріян Квітковський, Я. Березовський.

Учні 6-ої - 8-ої кляси: першу нагороду отримала Ляриса Тарнавська за есей „Як я уявляю собі Україну". Другу нагороду — Зеня Татарська за оповідання „Історія банана", третю нагороду — Христина Куцло за есей „Що я знаю про теперішні часи в Україні".

Учні 9-ої - 12-ої кляси: перша нагорода призначена Юрію Воробкевичу за есей „Рух", друга — Христині Музичці за есей „День подяки", третя — Дарії Максимович за есей „Народна страва".

Учні 9-ої - 12-ої кляси: перша нагорода — Іва Миколенко за „Українська сила", друга — Юліян Урбан за „Сумний сон", третя — Борис Когут за „Студентське життя". Відзначено Михайла Шаєнка за вірш „Пісня України".

Ініціяторами конкурсу були Рома Тобіянська і Марія Лісовська.

Не можна переоцінювати позитивного впливу цього року імпрези, з конкурсом на оригінальні літературні прояви творчості наших дітей. Це не тільки спонукує їх до посиленої праці над мовою але також дає їм вдоволення та приємність з осягненого.

Для громади це ще доказ, яким цінним і незаступимим надбанням є рідна школа, в якій віддано працюють українські учителі. Успіх надзвичайно вдалого доказу патріотичного виховання наших дітей, наша громада завдячує учителям: Лярисі Зайців, Олександрі Іваницькій, Ксенії Кучер, Ользі Михалович, Світляні Площанській, Андрієві Смик і мгр Христині Юзич.

Володимир Баран

Комісія реґіональних дослідів і публікацій

У приміщенні Наукового Товариства ім. Шевченка в Ню Йорку відбулася 27-ма річна конференція реґіоналістів.

У конференції взяло участь 32 реґіоналісти і прихильники реґіонального руху. Конференцію відкрив голова КРДП проф. д-р Василь Лев. Він привітав присутніх представників реґіональних комітетів і гостей та попросив вшанувати пам'ять тих, які померли в звітному році: мґр Іван Базарко, Іван Гірняк, інж. Мирон Пінковський, інж. Роман Вергун і Кінасевич. Відтак голова подав порядок нарад, який був прийнятий одноголосно.

Протокол з попередньої конференції прочитав секретар КРДП мґр Микола Турецький.

Слідуюча точка: звітування голови КРДП і представників реґіональних комітетів. Проф. В. Лев говорив про збірник „Коломия". У звітній каденції вийшла друком книжка Мирона Лозовського „Село Лази" на Ярославщині, в якій поміщені документальні спогади з воєнних часів. Далі „Надбужанщина" 2-ий том. Про ту книжку появилися прихильні рецензії.

На еміґрації вийшло кілька важливих публікацій про місто Львів.

З черги до звіту зголосився д-р Олег Кудрик, який привітав конференцію від комітету „Рогатинської Землі" й поінформував присутніх про заснування комітету Іваном Поритком, д-ром Василем Вергуном, а згодом став головою Роман Крупка, який тепер є тяжко хворий і тому рік він перебрав головство комітету „Рогатинської Землі", а також помагає головному редакторові рогатинського збірника мґр Уляні Старосольській. Збірник повинен вийти друком за кілька місяців.

Д-р Богдан Коваль обговорив пропозицію д-ра Миколи Ценка, яка прийшла телефонічно, щоб покищо відложити видання реґіональних збірників, а звернути увагу на матеріяльну й моральну допомогу подібним реґіонам у рідному краю. Він звітував про Стрийщину, сказав, що з певних причин збірник „Стрийщина" ще не є готовий, але він думає, що за кілька місяців збірник появиться друком.

Інж. Нестор Пінковський звітував про Бережанщину, що тяжко зібрати до збірника матеріяли і фінанси, що зупиняє працю скорого видання 2-го тому збірника.

Від Т-ва „Бойківщина" звітував мґр Микола Турецький. Він заявив, що дотепер видано 60 чисел „Літопису Бойківщини", видано „Літературну Бойківщину", „Монографію Бойківщини" і „Архітектуру Бойківських Церков". Він інформує про засідання головної управи, яка відбулася 29-го жовтня 1989 у Філядельфії, де вирішено скоротити „Літопис Бойківщини" до одного числа в році, замість двох. Було вирішено перекласти на англійську мову „Кульчицький — герой Відня". Головним редактором „Літопису Бойківщини" буде проф. Квітка Кушнір.

З кожним роком наші ряди рідшають, тому ми вирішили на нашому засіданні притягнути молодь, яка вже народжена на еміґрації, а їхні батьки походять з Бойківщини. М. Турецький у своєму звіті сказав, що він брав участь у з'їзді Надбужанців на Союзівці від КРДП. З'їзд відбувся на високому рівні, бо з появою 2-го тому збірника всі учасники з'їзду були задоволені, наради проходили без зайвих дискусій, а всі справи вирішувано розумно й ділово.

Наступним звітодавцем був мґр Микола Мартинюк від Наджбужанщини. він представив 2-ий тому збірника, який дуже гарно виданий, і заявив, що вже підготовляють матеріяли до видання третього тому. „Об'єднання Надбужанців" видали книжку „Белз і Белзька земля". Звітодавець заявив, що вони мають відділи Надбужанщини в Монтреалі, на Флориді, в Німеччині, Англії і Арґентині. Також Підляшшя і Холмщина пробуджуються до національного життя. На Холмщині є мало українського населення, бо поляки силою викинули українське населення з прадідівських земель. На Підляшші справа краща, бо там поляки зачислили українське населення до білорусів і тому Підляшшя обминуло насильне виселення. Головний редактор „Надбужанщини" Микола Мартинюк заявив, що „Об'єднання Надбужанців" старається про беатифікацію о. Кирила Сілецького й тою справою займаються о. Роман Набережний та інж. Іван Вергун. Мґр М. Мартинюк висловив подяку редакторові Романові Рахманному за велику працю для Надбужанщини без жадної фінансової винагороди. Також кількома словами згадав про польську книжку „Надбужанський рейд".

В дискусії над звітами д-р Богдан Коваль висловив думку, що краще видавати більше томів ніж грубезну книжку, бо таку книжку тяжко тримати в руках. Він запропонував, щоб висилати книжки в Україну й до університетських бібліотек Европи.

Д-р Олег Кудрик висловився проти пропозиції д-ра Миколи Ценка, щоб покищо припинити видавання збірників, а зайнятися допомогою Україні. Це одне другому не перешкаджає і як одне, так і друге є дуже потрібне. Він запропонував приспішити видавання збірників, бо люди, які є свідками правдивої культури й історії українського народу, відходять у кращий світ, а реґіональні збірники — це документи проти московських видумок і з фальшованої історії міст і сіл України.

Конференція рекомендувала видавати періодичний бюлетень про працю реґіональних комітетів і висилати кожному реґіональному комітетові список видань під фірмою НТШ. Була висловлена пропозиція реґіональним комітетам обмінюватися своїми виданнями й таким способом комітети будуть в курсі видавничих справ.

Конференція доручила управі КРДП зорганізувати комітети Львова й Перемишля. Про Перемишль є багато матеріялів у книжці проф. Загайкевича, яку він видав у початках реґіонального руху.

Голова КРДП д-р Василь Лев подякував усім присутнім за участь у конференції і закрив наші ділові наради.

мґр Микола Турецький

У ПРАЗІ МИНУЛОГО тижня на триденних відвідинах перебував міністер закордонних справ Ізраїля Моше Аренс. Ціллю його поїздки були розмови пов'язані з відновленням дипломатичних зв'язків поміж обидвома країнами, бо всі країни Східнього бльоку, крім Румунії пішли слідом Москви та зірвали дипломатичні зв'язки з Ізраїлем 1967 року, після його війни з Єгиптом. Документ про відновлення дипломатичних зв'язків буде підписаний Моше Аренсом та чехо-словацьким міністром закордонних справ Їрі Дінстбіром.

У СХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ, тепер не розв'язують питань яку частину влади віддасть Комуністична партія та яку перешкоду вдасться найскорше усунути з дороги опозиції. Сьогодні питання, котре висить над Східньою Німеччиною це: котра західньонімецька політична партія виграє східньонімецькі вибори наступного місяця. Тоді коли в Москві тільки виносять рішення про зменшення влади Комуністичної партії, а в інших країнах Східньої Европи опозиційні партії ставлять свої дуже обережні перші кроки, то політика в Східній Німеччині є узурпована політиками Західньої Німеччини.

Антисемітизм...

(Закінчення зі стор.)

торії Совєтського Союзу. Пізніше ця дата кілька разів переносилась.

Московський дисидент Володимир Слєпак, який тепер живе на Заході, заявив журналістам, що антисемітське об'єднання „Пам'ять" користується негласною підтримкою партійного керівництва. Клайнс також пише, що, на його думку, антисемітам явно сприяють партійні керівники, котрі, на хвилі антисемітизму та сварок серед інших народів, хочуть виграти вибори та захопити владу. Ленінградець Роман Крікін розповів кореспондентові, що для спровокування міжнаціональних бійок консервативні сили використовують кримінальних злочинців.

У газеті „Московская правда" опубліковано статтю науковця Валерія Рабіновича, в якій автор висловив переконання, що антисемітизм нав'язується згори.

Під час наради Московського відділення Спілки письменників, яка відбувалася 18-го січня у Центральному будинку літераторів, до залі вдерлася група з 30-ти російських шовіністів, вигукуючи образи і погрози на адресу жидів. „Ні міліція, ні КҐБ, ні партія вам не допоможуть. Тепер ми будемо господарями країни!" — вигукували бандити в офіцерській формі зі значками „Пам'ять" на ній.

Потім наказали письменникам — жидам перейти до меншої залі для того, щоб їх там записали і взяли на спеціяльний облік. Не обійшлося й без рукоприкладства. Коли ж ці події набрали розголосу, то прокурор Москви Г. Пономарьов виступив на пресконференції й заявив, що чутки про погроми не мають підтвердження, а на групу напасників, що вдерлися до Будинку літераторів, порушено кримінальну справу. „Якість слідства буде забезпечена, — сказав Пономарьов. — Користуючись нагодою, закликаю журналістів і громадських лідерів до витримки. Дайте слідству час і можливість спокійно розібратися з кримінальною справою і прийняти законне рішення".

На тлі численних арештів активістів національних рухів, котрих хапають на вулицях лише за участь у мирних демонстраціях чи мітинґах і протягом години після затримки засуджують до 10-15 діб тюрми, великих грошових кар або запроторюють в будинки для божевільних — на цьому тлі заклик прокурора не поспішати з судом над російськими шовіністами промовляє дуже багато.

Подібна реакція прокуратури і в Ленінграді, де за словами юристки Поліни Менделевич, після розслідування бандитських нападів антисемітів зі значками „Пам'ять" прокурор міста заявив по місцевому телебаченню, що „прокуратура не виявила незаконних дій у цих акціях".

Отже погромами насправді погрожують не місцеві національні рухи, як тверд ять партійні газети, а російські шовіністи з об'єднання „Пам'ять", котре що не день розширюється і створює свої осередки в союзних республіках. Ця профашистська організація допомагає консерватистам зберегти цілість імперії та утвердити сталінський режим. Погроми їм потрібні для того, щоб мати привід ввести війська, запровадити надзвичайний стан, звалити погроми на організаторів народних рухів і знищити їх без суду під час „наведення порядку".

У світлі цих подій, цілком зрозуміло, чому керівники УГС та НРУП постійно закликають громадян України давати відсіч атисемітам і спільно з іншими народами боротися за права усіх націй. Події у Закавказзі виразно свідчать, що антисемітські провокації спрямовані не лише проти жидів, але й проти всіх народів, які домагаються виходу зі складу СССР. Населення України мусить це враховувати і робити все, щоб не допустити до міжнаціональних сутичок, у яких так зацікавлені консервативні сили московської імперії.

У Стрию...

(Закінчення зі стор.)

Похід вулицями міста.

Стрию та інших місцевостях. Її завдання викривати звірства сталінських часів (ніби це він один вбив ці мільйонні жертви українського народу, а також і всіх інших народів). Ця організація розшукує могили, перехововує замордованих, знаходить родичів закатованих людей, а тепер уже почи нає шукати і тих звірів, що катували, а тепер гарненько в теплі і в добрі доживають віку.

І таких українських національних організацій у нас зараз створюється багато. У Стрию, крім Народного Руху України, „Меморіялу", є і дитячо-юнацька організація „Паростки". Вони видають свою газету на першій сторінці якої, на верху красується гасло: „Воля, або смерть". Ця юнацька організація влаштовує вечори, зустрічі і концерти, займається просвітою молоді. У Стрию також створені осередки Народного Руху України. Мама, я і брат також вступили в Рух. Установчі збори тягнулися до першої години по півночі. Кінцева мета НРУП, а також решти об'єднань, створення вільної української держави.

Вже довший час у Львові, а тепер і в Стрию повівають на вітрі синьо-жовті прапори. Теж саме і в ряді інших міст. Іде боротьба за Українську Греко-Католицьку Церкву. У Стрию Успенська церква стала греко-католицькою. 1-го листопада у цілій Галичині були вивішені на будинках вперше синьо-жовті прапори. Коли було їхати поїздом через наші містечка і села, то майже на кожній другій хаті повівав український прапор на честь утворення ЗУНР, а деякі відпочиваючі у санаторіях збирались навіть їхати до Росії, бо казали, що бандерівці (націоналісти) повстали. Ви напевно пам'ятаєте, що 22-го січня 1919 року було підписано в Києві Акт злуки західньої і східньої української держави. НРУ організовує ланцюг — люди візьмуться за руки від Львова до Києва — будуть вивішені українські знамена, проведені мітинги по селах і містах України.

Східня частина України дещо відстає у національному відродженні. Покищо там для більшості основним питанням є господарські справи — харч, одежа тощо. Може проведений День злуки розбудить людей і там, але тепер їх треба розуміти, бо терор на протязі довгих років зробив своє".

Це основні інформації, взяті з листа. Далі автор переходить до опису буднів і проблем своєї родини. Описані ним події дають надію сподіватися, що Україна відроджується не тільки в Стрию, але на цілій її території.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 17-го ЛЮТОГО 1990 р.

Ню Бранзвік, Н. Дж. Річні збори 353-го Відд. о год. 4-ій по пол. в церковній домівці при 21 Гілден Стріт, Ню Бранзвік, Н. Дж. На порядку нарад: звіти урядовців Відд. та вибір урядовців на 1990 рік і вибір делеґата та заступника делеґата на 32-гу Конвенцію УНСоюзу. — Управа Відділу

Українська Американська Жіноча Допомогова Організація
(бувший Український Червоний Хрест)

ділиться сумною вісткою з членами організації та її прихильниками, що в суботу, 10-го лютого 1990 р. упокоїлася в Бозі довголітня і заслужена її голова

бл. п.

Ольга Томашівська

ПОХОРОН в середу, 14-го лютого 1990 р. з церкви св. Трійці в Керґонксоні, о год. 9 30 ранку на місцевий цвинтар.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Ділимося сумною вісткою з Ріднею, Приятелями і Знайомими, що в суботу, 10-го лютого 1990 р. відійшла у Вічність по довгій і тяжкій недузі

наша Найдорожча

МАМА, БАБУНЯ і ПРАБАБУНЯ

бл. п.

ОЛЬГА з НЕСТАЙКІВ ТОМАШІВСЬКА

громадська діячка і довголітня голова української жіночої допомогової організації „Діти — дітям".

ПАНАХИДА відбудеться в похоронному заведенні Гемілтон у Керґонксоні, Н. Й., у вівторок, 13-го лютого, о год. 6 30 вечора.

ПОХОРОН в середу, 14-го лютого 1990 р., о год. 9 30 ранку з церкви Пресвятої Трійці в Керґонксоні на місцевий цвинтар.

У глибокому смутку:
дочки —
ЯРОСЛАВА з чоловіком
д-ром МИКОЛОЮ КРИЖАНОВСЬКИМ
та ІРЕНА з чоловіком
БОГДАНОМ ВИСОЦЬКИМ
внуки —
ЛЮБА з чоловіком
ДЖІМОМ КЕНДАЛОМ
ТАМАРА з чоловіком
МАКОМ КОБЗЯРЕМ
ХРИСТЯ з чоловіком БОРИСОМ ПУРІЄМ
правнуки —
МИХАЙЛО, МАРКО і АНДРІЙ
ШЕПАРОВИЧІ
ДАНКО і ЛІДА КОБЗЯРІ
ТАНЯ і НАТАЛКА ПУРІЇ
ближча і дальша Родина

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

ЧЕРГОВИЙ ВИЛИВ НАФТИ в Тихому океані поблизу каліфорнійського побережжя стався в четвер, 8-го лютого. Понад 290,000 гальонів нафти витекло із супертанкеру „Америкен трейдер", який перевозив 21 міл. гальонів нафтової ропи з Аляски. Відповідальність за занечищення води взяла на себе фірма „Брітіш петролеум", якій належить нафта у танкері. Ця компанія вже звернулася за допомогою до фірми, що спеціялізується в очищуванні води від нафти і нафтопродуктів. Згідно з повідомленнями, з покладу танкера та каліфорнійського управління охорони довкілля вилив нафти стався дві милі від берега. Причини аварії ще не виявлені, але капітан танкера вважає, що діру діяметром трьох футів нижче вотерлінії міг зробити один із двох якорів. Працівники берегової охорони вважають, що танкер міг натрапити на нафтопровід, що простягається вздовж побережжя під водою. Залога танкера зосередила всі свої сили на очищенні води від нафти, в якій бере участь берегова служба та сотні добровольців. Вони мають надію, що нафтова пляма не досягне пляжів, куди приїздять сотні тисяч каліфорнійців і туристів.

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу
ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж.

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

— відбудуться —

в суботу, 3-го березня 1990 р., о год. 2:30 по пол.
в залі церкви св. Михаїла
South 3rd Avenue, Manville, N.J. 08835

У загальних зборах зобов'язані взяти участь, з рішаючим правом голосу: Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делегати, та по два делегати наступних Відділів:

26, 104, 155, 168, 209, 294, 312, 332, 342, 349, 353, 372

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

ПРОГРАМА НАРАД:

1. Відкриття і схвалення порядку нарад
2. Ствердження правосильности зборів
3. Вибір Президії
4. Відчитання і прийняття протоколу з попередніх Загальних Зборів
5. Звіти уступаючої Управи і Контрольної Комісії
6. Дискусія над звітами і їх прийняття
7. Вибір нової Управи
8. Слово головного касира УНСоюзу УЛЯНИ М. ДЯЧУК
9. Плян праці на біжучий рік
10. Внески і запити
11. Закриття Загальних Зборів

У нарадах візьме участь:

Уляна М. Дячук, головний касир УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ:

Михайло Захарко, голова
Софія Лонишин, секр. **Іван Бабин, касир**

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу
НЮ ЙОРК, Н. Й.

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

— відбудуться —

в п'ятницю, 23-го лютого 1990 року
о год. 6-ій по пол.
в залі Домівки Товариства „Самопоміч"
98 Second Avenue, New York, N.Y.

У загальних зборах зобов'язані взяти участь, з рішаючим правом голосу: Члени Управи Округи Окружного Комітету, Конвенційні Делегати, та по два делегати наступних Відділів:

4, 5, 6, 8, 16, 19, 86, 130, 158, 184, 194, 200, 203, 204, 205, 211, 212, 256, 267, 293, 325, 327, 361, 433, 435, 450, 455, 457, 485, 489

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

ПРОГРАМА НАРАД:

1. Відкриття і схвалення порядку нарад
2. Ствердження правосильности зборів
3. Вибір Президії
4. Відчитання і прийняття протоколу з попередніх Загальних Зборів
5. Звіти уступаючої Управи і Контрольної Комісії
6. Дискусія над звітами і їх прийняття
7. Вибір нової Управи
8. Слово —
   головного предсідника УНСоюзу д-ра ІВАНА О. ФЛИСА
   головного секретаря УНСоюзу ВОЛОДИМИРА СОХАНА
   головного касира УНСоюзу УЛЯНИ М. ДЯЧУК
9. Плян праці на біжучий рік
10. Внески і запити
11. Закриття Загальних Зборів

У нарадах візьмуть участь

д-р Іван О. Флис, головний предсідник УНС
Володимир Сохан, головний секретар УНС
Уляна М. Дячук, головний касир УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ:

Михайло Шпонтак, голова
Михайло Юзенів, секретар **Іван Хома, касир**
Микола Хоманчук, почесний голова Округи

За незалежну і соборну Україну!

Під таким гаслом українці Клівленду та околиці святкували величаве свято річниці української державної незалежности і соборности 1918-19 років в неділю, 21-го січня в залі Православного Собору св. Володимира в Пармі, Огайо. Свято і концерт, перед якими було відправлено соборні молитви в тому ж соборі, мали багату й різноманітну мистецьку програму.

Після проспівання американського та українського національних гимнів у виконанні Зірки Шокалюк під акомпаньямент всіх присутніх імпрезовий референт Павло Присяжний відкрив свято. Потім Генріх Штайгаген продеклямував зворушливу декламацію на актуальну тему.

Святочне слово виголосила Дарія Чепак наголошуючи що лише в тому випадку, коли український народ здобуде повну національно-державну незалежність, можна сподіватися розв'язання всіх його проблем — економічних, культурно-мовних, екологічних і т.д. Всякі „перестройки" є лише чергова спроба Москви окозамилювання для поневолених народів і бажання виграти на часі. Мовляв, коли за допомогою Америки та інших країн дощенту збанкротована комуністична імперія зуміє бодай хоч трохи на певний час покращити жалюгідне животіння поневолених народів, тоді населення заспокоїться і на якийсь час погодитися з тим, що має. Все це добре усвідомили наші попередники і тому 72 роки тому — 22-го січня 1918 року вони прийняттям IV-го Універсалу проголосили повну національно-державну незалежність українського народу, а рік пізніше — також і соборність України.

Багатим був виступ чоловічого хору „Дніпро" під керівництвом Зенона Мякого. Хор виконав такі пісні, як: „Хорал", музика Е. О. Садовського, „За рідний край" — муз. М. Гайворонського, „Пролягла доріженька", слова А. Малишка, муз. Е.О. Садовського, „Крилець" — стара галицька пісня „Вставай, Україно" — слова і музика Е. О. Садовського та інші. Акомпаньювала Зірка Шокалюк.

Також не з меншим захопленням повна заля слухачів заслухала виступ талановитих бандуристок сестер Люби та Ірини Завадівських, які під акомпаньямент бандур відспівали в'язанку українських пісень: „Києве, мій" — слова Луценка, музика Шамо, „Смерекова хата" (слова і музика незнаного автора з України) та інші.

Для більшости учасників цього свята, напевно, була дуже приємна вістка з України, що на цей раз у відзнаку річниці української державної незалежности, в цей самий день, наші земляки в Україні створили „людський ланцюг незалежности" — взявшись за руки, вони на віддалі 300 миль від Львова до Києва певний час стояли в такому ланцюгу, щоб продемонструвати свою єдність.

Українці Америки цілком і повністю підтримують змагання своїх братів на батьківщині. На заклик голови Українських Злучених Організацій Клівленду мгра Василя Ліщинецького всі присутні на залі взявшись за руки, символічно продемонстрували свою відданість ідеї державної незалежности та соборности нашого народу.

Відзначення з нагоди Року Української Мови

Як відомо, минулий рік було проголошено Роком Української Мови. З цієї нагоди на вищезгаданому святі державности в Пармі за дорученням Українських Злучених Організацій Великого Клівленду (УЗО) мгр Василь Ліщинецький проголосив особливі відзначення (грамоти) для двох осіб. Ними є відомі культурно-громадські діячі: д-р Степан Воляник та дир. Василь Іванчук. В чому їх заслуга і чим вони визначилися?

Д-р Степан Воляник, родом з Брідщини і за фахом адвокат та науковий бібліотекар, прибувши до ЗСА в 1951 році, брав активну участь у створенні та праці НТШ, активно включився і в його працю. Був одним із ініціяторів ФКУ й кількакратно його головою. Став першим головою Т-ва Українських Бібліотекарів Америки. 1960-70 рр. декілька разів був головою УЗО та членом Т-ва Українських професіоналістів, з рамени якого був проголошений видатним українцем Клівленду.

Впродовж багатьох років д-р Воляник вів педагогічну працю в Школі Українознавства Т-ва „Рідна Школа", будучи її директором та головою учительської громади впродовж кількох років.

Дир. Василь Іванчук, родом з Київщини (тепер Житомирщина) ще з молодих років захоплювався літературою, писав дитячі вірші та оповідання, які були поміщувані в дитячих газетах. Він завжди надавав і надає великого значення пошані чистоті української мови.

З переїздом до Клівленду негайно включився в діяльність української громади, зокрема, в ділянці Школи Українознавства. З метою здобуття максимальних успіхів у своїй праці, нав'язує тісні професійні зв'язки з відомими ентузіястами молоді та шкіл українознавства — Маріяном та Оленою Дуб, які так багато вклали праці в цю ділянку. В 1972-73 шкільного року В. Іванчук стає директором Рідної Школи, яку провадив до 1989 року (за вийнятком 1975-76 років).

Праця директора школи згодом пов'язується з працею заступника інспектора та голови іспитової комісії. Як член Шкільної Ради в Ню Йорку, В. Іванчук стає вибраним членом комісій при Шкільній Раді: програмової, підручникової та іспитової. Вироблені ним матеріяли правильників шкіл та розподіл функцій діяльности управ шкіл застосовуються у багатьох школах Америки. Потреба життя вчителя покликає В. Іванчука стати довголітнім членом і секретарем, а потім і заступником голови Об'єднання Українських Педагогів Америки. З усього вищесказаного стане зрозуміло, чому він — поруч з д-ром С. Воляником, був заслужено удостоєний особливого відзначення — спеціяльної грамоти за посвяту рідній школі та за громадську діяльність у клівлендському поселенні з нагоди Року Української Мови — 1989.

Д-р Юліян Мовчан

Українські діти в Бразилії — наше майбутнє

Українські діти з о. Діткуном ЧСВВ у храмі Різдва Матері Божої у Куритибі.

На відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові в Прудентополі, провінція Парана, Бразилія, прибув голова Світового Конгресу Вільних Українців мгр Юрій Шимко. З Прудентополя загостив він також до міста Куритиби, столиці провінції Парана. 6-го грудня 1989 року, мгр Ю. Шимко зустрівся з українським громадянством в досить просторій залі Хліборобсько-Освітнього Союзу. Залая була переповнена. Ю. Шимко, глянувши на залю, з великим зворушенням сказав: „Я бачу, що більша половина присутніх молодь, а це ознака, що українська діяспора в Бразилії — це будучність всієї нашої діяспори". Далі, він сказав: „Ні в ЗСА ні в Канаді, цього не побачите. Там на сходинах, доповідях ча на Академіях, не побачите ніде молоді, а якщо десь якийсь появиться, то це виняток".

Але це все залежить від початкового виховання наших дітей. Але не все залежить від самих батьків, які змушені „боротися" за щоденний хліб, не маючи змоги присвятити належної уваги для своїх дітей. І тут повинна відігравати цю велику ролю наша українська церква.

В Бразилії можемо гордитися, що таку велику ролю виховання нашої „будучности" старається сповняти невтомний парох Української Католицької Церкви Різдва Божої Матері в Куритибі о. Августин Діткун ЧСВВ. Його ціллю є вщіплювати любов до української церкви і до України.

17-го грудня 1989 року, після Богослуження, о. Діткун зорганізував для дітей підготовчий Святий Вечір. Всі були одягнені в національних строях. Потім в вечірних годинах передавали по телебаченню цей Святий Вечір в програмі „Фантастіо", що передається на цілу Бразилію.

О. Діткун пояснював дітям, що сіном застелюється стіл під Різвяну вечерю. Сіно — це символ добробуту. На столах були свічники із засвіченими свічками. Він пояснював, що свічка — це символ віри. Нести засвічену свічку під час походу значить нести самого Христа. Той хто хоче „нести свічку" повинен мати три прикмети: сумирність, цнотливість і любов.

Далі о. Діткун пояснював що то є просфора. Просфора це спеціяльний хлібець із пшеничної муки, що з неї священик викроює на Проскомидії агнця й частинці до Служби Божої. Просфора складається з двох частин, горішньої і нижньої, на знак двох істот Христа — Божої і людської. Просфора принесена до церкви означає Діву Марію, що була приведена до Храму. Відтак о. Діткун давав кожній дитині просфору промовляючи: „Христос Родився" а діти відповідали: „Славім Його".

О. Діткун говорив про кутю, як найстаршу страву на Святий Вечір — це пшениця що звуть її „кутею", змішана із ситою з меду та протертим маком. В українському народньому святкуванні Різдва кутя відігравала велику ролю. На почесному місці в хаті влаштовується для неї спеціяльне місце встелене сіном. Тут же ставлять і сніп жита як доказ великого багатства України. Подекуди кутею починають Святу Вечерю, але більш поширений звичай: кутею Святу Вечерю закінчувати.

На сцені стояли гарні три прапори: бразилійський, ватиканський і український. І тут о. Діткун пояснював дітям значіння українського прапору і його кольори. Побіч стояли три ялинки: зелена — на знак надії; біла — на знак невинности; і жовта — символ Царства Божого. Всіх дітей обдаровував сухарами з меду і цукорками, промовляючи, що це дарунок — дар Божий, як Отець Небесний дав нам Дар: Сина Божого.

Відтак о. Діткун взяв в руки спеціяльну українську Ікону, яку всі діти один за одним цілували. Опісля була подана Вечеря, яку приготовили Сестри Служебниці. Веселі діти почувалися, що вони справді є дітьми — синами Великої України.

By His Excellency WILLIAM A. O'NEILL, Governor: a

PROCLAMATION

The principles of freedom, self-determination and justice are cherished by people throughout the world. For Ukrainian people these basic human rights remain only dreams.

Ukraine, located in the southwestern part of the Soviet Union, is a proud land which has retained its distinctive character and spirit despite centuries of foreign oppression and subjugation. The people of Ukraine stand out as a group that sought liberty only to have it taken from their grasp by a dominant power.

With the overthrow of the Czar in 1917, the Ukrainian Democratic Republic was established as an independent and sovereign state. The Ukrainian government proclaimed its independence from Russia on January 22, 1918, but this cherished period of autonomy ended all too soon, as Soviet troops invaded and seized the young nation in 1920. In 1923 the Soviet Union formally absorbed more than 45,000,000 Ukrainians into its sphere of influence.

The Soviets have recognized Ukrainians by making many concessions to them culturally and politically, yet they continue to retain control of the land. During this year especially, with rapidly developing changes in Eastern Europe, Ukrainians have renewed hope for the future of their land. They share a common dream of independence and have never lost faith in the fundamental principles of liberty.

This year marks the 72nd anniversary of the declaration of Ukrainian independence.

Therefore, in tribute to the indomitable spirit and dedication of Ukrainians, in recognition of their contributions to humanity, and in accordance with the Statutes of the State of Connecticut, I proclaim January 22, 1990 to be

UKRAINIAN INDEPENDENCE DAY

I urge that schools throughout our state take note of this day and that special attention be given to the contributions of Ukrainians.

Given under my hand and seal of the State at the Capitol, in Hartford, this ninth day of January in the year of our Lord one thousand nine hundred and ninety and of the Independence of the United States the two hundred fourteenth.

By His Excellency's Command

Secretary of the State

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 18-го ЛЮТОГО 1990 р.

Бетлегем, Па. Річні збори Т-ва ім. Ольги Басарабової 47-ий Відд. о год. 10:30 рано в залі української церкви при 1826 Кенмор Авеню. По зборах вибір делеґатів і їх заступників на 32 Конвенцію УНСоюзу. — Управа Відділу.

НЕДІЛЯ, 25-го ЛЮТОГО 1990 р.

Ню Гейвен, Конн. Місячні збори 414-го Відд. Т-ва ім. Президента Волошина о год. 11:30 перед пол. (після Служби Божої) в церковній залі св. Арх. Михаїла при 569 George St., Ню Гейвен, Конн. На порядку нарад: вибір делеґатів на 32-гу Конвенцію УНСоюзу. Проситься членів до участи. — І. Телюк, секр.

● РОЗШУКИ ●

ШУКАЮ БРАТА
СВИСТУН ВОЛОДИМИР СЕМЕНОВИЧ
Нар. в 1922 р. на Україні. Прошу телефонувати на число:
(408) 268-0371, сестра Марія